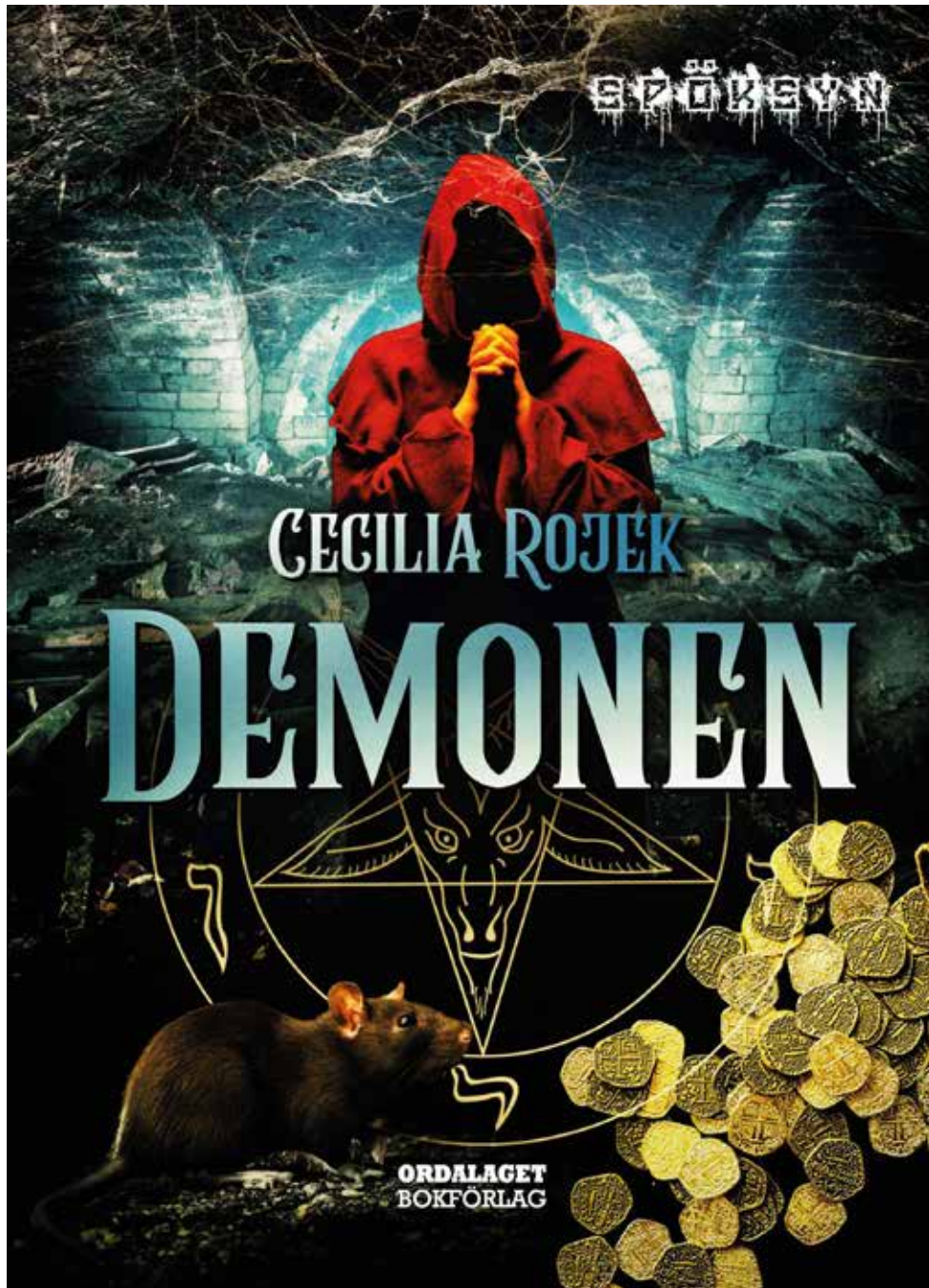

Lärarhandledning

Lärarhandledning till *Demonen*,
andra fristående boken i serien *Spöksyn*
av Cecilia Rojek

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HANDLINGEN I DEMONEN 3

OM DEN HÄR LÄRARHANDLEDNINGEN 4

Målgrupp

Förslag på bedömningskriterier utifrån betygskriterierna i svenska och historia för åk 6

FÖRE LÄSNINGEN AV BOKEN 6

Omslaget och baksidestexten

UNDER LÄSNINGEN 6

Förslag på hur du kan lägga upp arbetet

DISKUSSIONSFRÅGOR 6

Kapitel 1 till 5

Kapitel 6 till 11

Kapitel 12 till 17

Kapitel 18 till 22

Kapitel 23 till 27

Kapitel 28 till 32

Kapitel 33 till 37

Kapitel 38 till 40

EFTER LÄSNINGEN 9

Karaktärerna – frågor till eleverna

Viktiga händelser i boken

Jobba med knepiga ord

Platserna i boken

Använd alla sinnen

BLANDA ÄMNEN 10

Svenska

SO

Bild

Musik

HUR BOKEN KOM TILL 11

OM FÖRFATTAREN OCH KONTAKTUPPGIFTER 11

HANDLINGEN I DEMONEN

En demon att kämpa emot, en legend om en inmurad munk och en sekt som verkar ha kopplingar till djävulen? Vad har Tuva gett sig in i?

Tuva och Aston, den nya killen i klassen, lockas att leta efter de guldmynt från 1200-talet som en munk sägs ha gömt någonstans i de underjordiska tunnlarne under Gamla stan. I sitt sökande väcker de en demon och dras in i ett farligt äventyr. De måste fullfölja vad de har påbörjat för att undvika att bli besatta.

Men varför leder spåren till Stiernkranska huset, dit Tuva flyttade förra sommaren? Följ med på ett skräckfyllt äventyr under Gamla stans gator.

Demonen är en skräck- och relationsroman om övernaturliga fenomen, vänskap och att ställa upp för varandra. Andra och fristående delen av tre i serien **Spöksyn**.

OM DEN HÄR LÄRARHANDLEDNINGEN

Här får du en massa tips på hur du kan jobba med *Demonen* i din undervisning. Du hittar också diskussionsfrågor att arbeta med både före, under och efter läsningen av boken. Frågorna kan dina elever svara på muntligt eller skriftligt, enskilt eller diskutera tillsammans i grupp eller helklass. Välj det som passar bäst för dig och din klass.

MÅLGRUPP

Boken och lärarhandledningen riktar sig till mellanstadiet. Centralt innehåll och betygskriterier kommer från Lgr22 för åk 4–6. Boken passar även bra för årskurs 7.

FÖRSLAG PÅ BEDÖMNINGSKRITERIER UTIFRÅN BETYGSKRITERIERNA I SVENSKA OCH HISTORIA FÖR ÅK 6

SVENSKA: LÄS-FLYT OCH FÖRSTÅELSE

E	C	A
Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med flyt och visar grundläggande läsförståelse.	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med gott flyt och visar god läsförståelse.	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med mycket gott flyt och visar mycket god läsförståelse.

SVENSKA: SAMMANFATTNING

E	C	A
Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med relativt god säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med god säkerhet.

SVENSKA: RESONEMANG

E	C	A
Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.	Eleven för också utvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.	Eleven för också välutvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.

HISTORIA: KUNSKAPER

E	C	A
Eleven visar grundläggande kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.	Eleven visar goda kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.	Eleven visar mycket goda kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.

HISTORIA: KONSEKVENSER

E	C	A
Eleven för enkla resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.	Eleven för utvecklade resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.	Eleven för välutvecklade resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.

HISTORIA: LIKHET OCH SKILLNADER

E	C	A
Eleven för också enkla resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.	Eleven för också utvecklade resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.	Eleven för också välutvecklade resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.

HISTORIA: KÄLLOR

E	C	A
Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger något exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.	Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger några exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.	Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger några välgrundade exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.

FÖRE LÄSNINGEN AV BOKEN

OMSLAGET OCH BAKSIDESTEXTEN

- Titta på och prata om omslaget.
- Vad heter boken och vem/vilka har skrivit den?
- Har du läst några andra böcker av författaren?
- Vad föreställer omslaget?
- Utifrån omslaget och titeln, vad tror du att boken handlar om?
- Vad tror du att det här är för typ av bok?
- Läs baksidestexten. Vilka personer handlar boken om? Vad får du veta om bokens handling?
- Vad tror du kommer att hända i boken?

UNDER LÄSNINGEN

FÖRSLAG PÅ HUR DU KAN LÄGGA UPP ARBETET

- Eleverna kan läsa självständigt, i par, i större grupper eller kan du som mentor läsa högt för klassen.
- Diskutera frågorna efter varje kapitel eller efter ett stycke, som ni bestämt i förväg att prata om.
- Eleverna kan också få i uppgift att ringa in ord som de tycker är svåra att läsa eller förstå. Diskutera orden i efterhand.

DISKUSSIONSFRÅGOR

KAPITEL 1 TILL 5

- Under Sankt Petruskolan finns rester av något. Vadå, enligt Tuvas klasslärare Frida?
- Varför var gångarna under Gamla stan hemliga?
- Vad markerar de udda sexkantiga stenarna i Gamla stans kullerstengator?
- Vem var Sankt Petrus?
- Vad sägs vara gömt i de hemliga gångarna under Gamla stan?
- Vad föreslår Aston att Tuva och han ska göra?
- Varför blir Tuva illa till mods när Ingeborg och Bertil visar porträttet?
- Vem är "Lille Pluttis"?
- Vilket århundrande är Stiernkranska huset från?
- Vad får Tuva reda på när hon googlar ordet demoner?
- Vad tror du Nils kände när Tuva sa att hon skulle leta efter guldmynten tillsammans med Aston?
- Varför gillar inte Tuva Lovisa och hennes storebror Liam?
- Vad har Tuva och Aston för ovanlig gåva gemensamt?

KAPITEL 6 TILL 11

- Vilka var gråbröderna?
- Vilka spökar i Astons rum på Gråbrödragatan?
- Vad är en exorcist?
- Vilka är Lo och Livia?
- Varför bor Aston hos sin moster Frida?
- Vad känner Tuva oro för när hon ska sova efter pizzamiddagen hos Aston och Frida?
- Vad tror du det beror på att Nils låter grinig i telefonsamtalet med Tuva?
- Vem är Tuva mest rädd för nere i klosterruinen?
- Vad tappar Tuva i klosterruinen?
- Vem tror du det är som spökar för Tuva?
- Vad står det skrivet på en av sidorna i Tuvas dagbok?
- Vad är en grimoire?

KAPITEL 12 TILL 17

- Vad är en talisman?
- Vad tror Tuva och Aston kan skydda dem mot demoner?
- Vad köper Tuva och Aston i Science Fiction-bokhandeln?
- Vem är Tuvas ärkefiende och varför?
- Vad ska Tuva och Aston göra inne i Stiernkranska husets bibliotek?
- Vad är det för läskigt som händer i biblioteket den eftermiddagen?
- Varför vill Tuva gå ner till klosterruinen igen?
- Vad fäster Tuva och Aston på sina jackor som skydd mot demoner?
- Vad gömmer sig i det lilla trånga utrymmet i klosterruinen?
- Vad hittar Tuva i gruset framför trädörren i klosterruinen?
- Vem får syn på Tuva och Aston när de tagit sig upp från klosterruinen, och varför gör det Tuva rädd?
- Tuva får sår i ansiktet och på händerna när klostermurarna rasar samman. Hur förklarar hon det för sin mamma och pappa?

KAPITEL 18 TILL 22

- Varför känner Tuva att hon måste fortsätta leta efter guldmynten?
- Hur kan Tuva och Aston fortsätta leta efter guldmynten när klosterruinen är raserad?
- Vem rotar i Tuvas ryggsäck, enligt Blenda, och vad tar han från den?
- Vad har Frida ljugit för Tuva om?
- Vad finns egentligen i "fotoframkallningsrummet"?
- Vilken släkting till Frida och Aston har försvunnit?
- Vilka var Libertatis Frateros och vad gjorde de för elakt?
- Vad önskar Frida hjälp med från Tuvas mamma?
- Vad vill rektor Britt Tuva?
- Varför tycker Tuva synd om Liam när hon får syn på honom i skolans trapphus?
- Vad händer Tuva inne på skoltoaletten?

KAPITEL 23 TILL 27

- Varför äger gammelfarmor Stiernkranska huset?
- Hur många år är Stiernkranska huset?

- Tror du det Malcolm berättar om klosterruinen är sant? Att en vägg i ruinen rasade ner på 1950-talet och dödade en pojke när han letade efter guldschatten. Och att det varken finns en guldschatt eller några underjordiska tunnlar i Gamla stan.
- Vad har hänt med Frida och vad för positivt kommer ut av det?
- Varför tror du Liam betar sig så konstigt mot Tuva?
- Vad ramlar ut ur örngottet när Aston, Tuva och Tuvas mamma sorterar tvätten?
- Varför vill Tuva och Aston få tag på kartografen Walter Grönstedt?
- Vad upptäcker Tuva och Aston bakom tapetrevan i Sigismunds arbetsrum?
- Varför får Tuva årets största chock på favoritcaféet i Visby?

KAPITEL 28 TILL 32

- Varför vill inte Tuva förlåta Nils?
- Vilket är Astons succérecept mot vänner som har fått hjärnsläpp?
- Vem är Hebbe?
- Varför anlades det underjordiska tunnelsystemet i Gamla stan, enligt kartografen Walter Grönstedt?
- Vilken glad nyhet visade kartan från 1700-talet?
- Vilka tjuvlyssnar på Tuva och Aston i skolans bibliotek?
- Vad upptäcker Tuva och Aston i den dolda golvluckan till Sigismunds arbetsrum?
- Vad är häxlappar, enligt Ingeborg?
- Vad gör Malcolm Sprenger när han får reda på att Tuvas mamma skriver en artikel om Elsa Jonsdotters försvinnande och Frihetens Bröder?
- Varför är Aston helt slut när han och Tuva äter frukost nästa morgon?

KAPITEL 33 TILL 37

- Vart leder spiraltrappan i Stiernkranska huset?
- Vem har olovligt smugit efter Tuva och Aston ner i tunnlarerna?
- Varför är Tuvas mamma ledsen hemma hos Ingeborg och Bertil samma eftermiddag?
- Vad gör Tuva och Aston när Tuvas pappa skjutsar Tuvas mamma till flygplatsen?
- Vad packar Tuva och Aston med sig för säkerhets skull?
- Vad är det för läskig varelse som Tuva och Aston stöter på i de underjordiska gångarna?
- Vilka har tagit Gilbert?
- Vem är demonen?
- Vem i gänget försvinner?
- Vad hjälper Fridas vän Frans till med?

KAPITEL 38 TILL 40

- Vem är Rolf?
- Vad skriver Tuva i sömnen i sin dagbok?
- Vart leder nyckeln som Aston hittade i den dolda golvluckan i Sigismunds arbetsrum?
- Beskriv gravkammaren under Riddarholmskyrkan.
- Vad innehåller boken Tuva och Aston hittar i gravkammaren?
- Varför vill Malcolm Sprenger ha den bok som Tuva och Aston hittar i gravkammaren?
- Varför hälsar Liam på hemma hos Tuva och vad har han med sig?
- Vad hittar Tuva nedanför brevinkastet på hallmattan och vem är det från?

EFTER LÄSNINGEN

KARAKTÄRERNA

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Bokens huvudperson är tolvåriga Tuva Hjelte. Är det något hos henne som du gillar bäst? Vet du varför?
- Vilka andra karaktärer i boken tycker du är viktiga?
- Tycker du att någon av de andra karaktärerna är mer viktig än andra?
- Hur förändras Tuva under bokens gång?

VIKTIGA HÄNDELSER I BOKEN

Be eleverna välja ut några händelser eller situationer som de tycker är extra viktiga för bokens handling. Diskutera varför de tycker att händelserna är viktiga.

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Är det någon händelse som du tycker är mer spännande än någon annan?
- Vad skulle du ha gjort i samma situation?
- Vad skulle du vilja att det hände i nästa bok om Tuva?

JOBBA MED KNEPIGA ORD

- Kolla igenom vilka ord som eleverna ringat in och fråga om det är något av orden som de känner igen? Eller kanske tycker är extra knepiga?
- Kolla igenom boken tillsammans om ni hittar fler ovanliga ord.

PLATSERNA I BOKEN

Demonen utspelar sig i Gamla stan, litegrann på Medeltidsmuseet och i Visby och Hemse på Gotland.

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Har du varit på någon av platserna?
- Vilka platser vill du besöka?

ANDRA TIPS

- Forska kring hemliga tunnlar och kungens hemliga gång.
- Gör en skolutflykt till Medeltidsmuseet med matsäck, kika på platsen där kungens hemliga gång mynnar ut och läs ur boken på plats för extra stämning.

ANVÄND ALLA SINNEN

Du som mentor eller lärare läser högt ett kapitel ur boken. Sedan får dina elever rita ur sin fantasi till musik hur de tänker sig att till exempel karaktärerna, gångarna under Gamla stan eller hur munkdemonen ser ut.

BLANDA ÄMNEN

Om din undervisning tillåter det, använd gärna bokens handling i flera ämnen. Här finns förslag på ämnen samt delar av det centrala innehållet för åk 4–6 som går att koppla till boken.

SVENSKA

Läsa och skriva

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.

Sammanfattning av texter.

Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.

SO

Historia och samhällskunskap

Maktförhållanden och levnadsvillkor i Sverige, i början av 1900-talet. Likheter och skillnader i levnadsvillkor mellan man och kvinna, i dag och då.

Vad historiska källor från tidsperioden, till exempel brev, dagböcker och kartor, kan berätta om det förflutna.

Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel i gatunamn, minnesmärken och reklam.

RELIGION

Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu.

BILD

Bildframställning

Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.

Bildanalys

Konst- och dokumentärbilder samt arkitektur från 1920-talet som inspiration för eleverna.

MUSIK

Musikens sammanhang och funktioner

Musikens påverkan på och betydelse för människa och samhälle. Musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika uttrycksformer kan samspela.

HUR BOKEN KOM TILL

KUNGENS HEMLIGA GÅNG

En vän som arbetar på Kungliga slottet berättade för mig om kungens hemliga gång, som anlades för fyrahundra år sedan. Kung Karl XI ville osedd kunna ta sig ut från slottet och bege sig ut på äventyr i Sverige. Därför lät han bygga gången. Den gick från hans våning i slottet ända ut till ett stall och hans hästar på Helgeandsholmen. Kungens hemliga gång mynnar idag ut inne i Medeltidsmuseet. Den här historien gjorde mig inspirerad till att hitta på att det skulle finnas ett underjordiskt tunnelsystem under Gamla stan.

GULDSKATTER I GAMLA STAN

Jag har också hämtat inspiration från den så kallade Loheskatten. Den upptäcktes 1937 på Lilla Nygatan 5, när trägolven på potatisaffären på platsen skulle renoveras. Skatten bestod av 18 000 silvermynt och flera andra värdefulla föremål. Troligen är skatten från mitten av 1700-talet, för det yngsta myntet är från 1741. Värdet i dag skulle motsvara omkring 100 miljoner kronor. Släkten Lohe var en rik släkt med eget rederi, sockerbruk, järnbruk och många lantegendomar. På 1700-talet bodde släkten i huset där skatten hittades. De lånade också ut pengar och ansågs vara bland de rikaste i staden på den tiden. På 1740-talet var det oroliga tider i Stockholm, 5 000 dalkarlar stod på nuvarande Gustav Adolfs torg och hotade med att storma Gamla stan och ta allt som fanns att ta. Kanske var det då de gömde skatten?

INMURADE MUNKAR

Det finns många historier om stackars inmurade munkar och nunnor i Sverige. Bland annat från Sankt Petri kyrka i Malmö. Vid rivningen av Dringenbergska kapellet hittade man enligt ögonvittnen flera makabra saker. En Malmöbo antecknar i sin dagbok sommaren 1792:

”I den pelare som understödde valvet i munkkapellet, sades ligga en munk, vilken levande blivit ditmurad, fanns i dag, då den hel och hållen blev nedriven, fyra huvudskallar.”

OM FÖRFATTAREN

Jag är född i Strängnäs och arbetar i dag som barn- och ungdomsboksförfattare samt skribent. Förutom ljudböckerna om Lilly och ConstanCIAS rike, har jag gett ut sju böcker, bland annat *Poltergeisten*, *Demonen* och *Mumien* i serien Spöksyn. Spöksynserien är skräck- och relationsromaner som utspelar sig i Gamla stan i Stockholm. De handlar om Tuva Hjelte som ofrivilligt dras in i övernaturliga mysterium för sin förmåga att se spöken.

I samband med Sveriges 500-årsjubileum fick jag uppdraget att skriva en lokalhistorisk spänningsroman tillsammans med barn och ungdomar från Strängnäs kommun. Det resulterade i boken *Det gyllene korset*, som väver samman nutid med ett Sverige under 1520-talet.

I mitt författarskap väver jag gärna samman äventyr, mystik och känslor med historiska platser och spännande fakta.

KONTAKTUPPGIFTER: cecilia.rojek@yahoo.se